

անհիմն ենթադրութիւններ չը համարուին, կորեւոր կը դատինք Արթ. Մեղքիսեդէկ վարդապետի ըստ մասնեայ աշխատանքներով «Հովնական Աստուածաբանութենէն» հետեւեալ հաստատումը ընթերցողաց հաղորդել:

ԱՐԺԱՆԱԽՈՐԴԻՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԵՐԱԶԱՆՅՈՒԹԻՒՆ
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՇՏՏՈՆԻՒԹԵԱՆ

Եկեղեցական պաշտօնի մեծութիւնը և գերազանցութիւնը կը ծագի և կ'երեւի — նախ՝ իւր քարոզած վարդապետութեան գերազանցութենէն, որ է « Իմաստ-նիւն ՚ի Տէջ Կապարէից » ինչպէս գրուած է. « Զիմաստութիւն խօսիմ ընդ կատարեալս » . Ա . Կրն . Բ . 6 : Այսինքն այնպիսի իմաստութիւն, որ զմարդիկ այնքան կատարեալ կ'առնէ, որչափ կարող են լինել, ոչ թէ հարեւանցի կերպով, ոչ թէ առերեւոյթ, ոչ թէ ճշմարտութեան մի մասն միայն ստուգանելով, այլ համայն ճշմարտութիւնն, համայն կատարելութիւնն : Այս պաշտօնէն մեծ պաշտօն չը կայ : Եթէ մէկը՝ որ և իցէ առարկայի կամ նիւթի վրայ անսխալ ճանաչողութիւն կամ ճշմարտութիւն ունի, արդէն մեծ մարդ կը համարուի : Յիսուս Քրիստոս, Պիղատոսի առջեւ, թագաւորութիւնը և ճշմարտութիւնն վիպելն իրարու հետ կը զօդէ : Արդ՝ պաշտօնէի քարոզածն եւս պէտք է լինի ճշմարտութիւն, պէտք է լինի այն ճշմարտութիւնը, որ գերազայն է, այն ճշմարտութիւնը, որով կեանքը կը բացատրուի և կը կառավարուի, այն ճշմարտութիւնը, որով կ'ապահովուի Աստուծոյ և մարդոյ, Արարչին և աբարածոյն յարաբերութիւնը . Այս ճշմարտութիւնը քարոզելէն աւելի ինչ մեծ դործ կարող է լինիլ, եւ ասանց

քարոզութիւնն իսկ հովուի պաշտօնն է :

Երբեք՝ պաշտօնի մեծութիւնը կ'երեւի այս տեղէն, որ հովուի քարոզած վարդապետութիւնը Աստուծոյ յայտնութիւնն է : Նորան հաւատաւ ցուած են պատգամները, այսինքն այն բաները՝ « Զոր ակն ոչ ետես եւ ունին ոչ լուաւ և ՚ի սիրտ մարդոց ոչ անկաւ, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց . Ա . Կրն . Բ . 9 : Պաշտօնեայնէ ուրեմն Աստուծոյ անընդմիջական պատգամաբերն . « Որ ընդունի զձեզ, զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի, ընդունի զառաքելն իմ » . Մարկ . Ժ . 40 :

Երբեք՝ կ'երեւի այն կետէն՝ որ պաշտօնեայն է Գործալից ընդ Աստուծոյ : « Զի Աստուծոյ գործակից եմք . . . Եթէ ուրուք գործն, զոր շինեաց կայսցէ, վարձս առցէ, և եթէ ուրուք գործն այրեցի՝ տուժեցի, բայց ինքն կեցցէ, այլ այնպէս որպէս թէ՛ ՚ի հուր » . Ա . Կրն . Բ . 15 : Պաշտօնեայն գործուկից է Աստուծոյ, որ հաճեցաւ համարաւոր լինել նորա հետ, կամ համեքաշխաւոր լինել նորա հետ և խօստացաւ աշխատիլ նորա համար և նորա ձեռամբ :

Զորբեք՝ գերազանց է սոյն պաշտօնը, որովհետեւ հովուը կը քարոզէ, կ'աւետէ և կ'ընծայէ վրիպութիւնը : Եթէ այս պաշտօնը գաղափարաբարութեան վրէժէն միայն նորա օրէնքը քարոզելը, նապիսի կատարելք սոյն պարտքը թափածութեամբ և սոսկմամբ, եւ սոսկայն այս պարտաւորութիւնը դարձեալ գերազանց պիտի լինէր : Բայց որովհետեւ Աստուած իրեն փառք համարեց ներելն, նա սոյն ներողութեան պաշտօնի մէջ եւս փառք դրաւ, այսինքն փառաւորեց հովուի պաշտօնը : Այս պատ-

ճառաւ անհա՛ Ս. Պօղոս ո՛չ միայն երկու անտեսութեանց , այլ եւ երկու պաշտօնէութեանց փոյլ խօսելով՝ կ'աւելնէ . « Որ եւ բաւականս արար զմեզ պաշտօնեայս նորոյ Կոստանայն ո՛չ գրով , այլ եւ Հոգւով . զի գիրն սպանանէ , այլ Հոգին կեցուցանէ : Զի եթէ պաշտօն մահու գրով գրօշմեալ ՚ի տախտակն քարեղէն՝ եղև փառօք , զի մի կարացեն հայիլ որդիքն Իսրայելի յերեսն Մովսէսի՝ փան փառաց երեսաց նորա , որ խափանելոցն էր . որչափ եւս առաւել պաշտօն Հոգւոյն եղիցի փառօք : Զի եթէ պաշտօն դատապարտութեան փառօք էր , որչափ եւս առաւել պաշտօն արդարութեան փառօք : Քանզի ո՛չ եթէ փառաւորի փառաւորեալն յայս մասին՝ փան առաւելութեան փառացն ու (Այսինքն առաջնոյն փառաւորութիւնը երկրորդին առաւելութեան մօտ անխառնուր է) . Բ . Կրն . Գ . 6-10 . բաց յայսմանէ յայտնի է , որ ինչպէս Աստուծոյ սղորմածութիւն փառքը , որ երկու անբաժան իրաց մէջ է (այսինքն նոյն սղորմածութեան եւ պողոց արդարութեան) նոյնպէս եւ քրիստոնէական պաշտօնի փառքը երկու մեծ տարբերներէ կը կազմի , զորս իւր աչաց առջև ունենը Եսայի մարգարէն , երբ այս խօնքերը կ'արտասանէր , « Իբրեւ զի գեղեցիկ են ՚ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն խաղաղութեան , իբրեւ աւետարանչի բարութեանց , զի լսելի արտօնից զիրկութիւն քո տեսել յՍիօն թէ՛ Քաթա-րէիցի թէ՛ Ասսորացի ու . Եսայ . ԾԲ . 7 :

Այս երկու տարբերքը կը պարտնակին այն կարողութեան մէջ , զոր տուա Յիսուս Առաքելոց եւ յետ նոյն ամեն Քրիստոնէայ պաշտօնէից , որ է աշխատել եւ կապել : Յիսուս Քրիստոս փրկարար պատուերներ աւանդելով

իւր աշակերտներուն եւ Աւետարանի պաշտօնին մեծութիւնը յոյց տալով՝ ասաց . « Ամեն ասեմ ձեզ , զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս , եւ զոր արձակիցէք յերկրի , եղիցի արձակեալ յերկինս » . Մատ . ԺԲ . 18 : Պաշտօնեայն կարող է կապել արձակելով եւ արձակել կապելով : Նա կը կապէ , երբ կը շղթայէ խիղճը կատարեալ օրինաց (Աւետարանի) հետ ազամանդեայ շղթաներով եւ խորհրդաւոր կապերով : Նա կ'արձակէ , երբ կը քակէ , կը խզէ դատապարտութեան օրէնքէն , հօշակելով բարձունք գերութեան եւ թողութիւն Աստուծոյ : Կապել եւ արձակելն երկու բեւեռք են , որ միշտ իրարու կը համապատասխանեն :

Ճշմարիտ է՝ որ պաշտօնեայն հոգ մահուան է նոցա համար , որոց համար չէ՛ հոգի նա . վէ՛մն որ գլուխ է անկեան , է միայնգամայն եւ վէ՛մ գլորման եւ գայթակղութեան : « Վէ՛մն՝ զոր անարգեցին շինողքն նա եղև գլուխ անկեան եւ վէ՛մ գլորման եւ վէ՛մ գայթակղութեան » . Ա . Պիտ . Բ . 7 . Ճշմարիտ է , որ ով կը լսէ եւ չը հաւատար նոյն վէ՛մն , մեծ է նորա դատապարտութիւնը : Վասն զի դատապարտութիւն չը հաւատարու անհրաժեշտ հետեւանքն է , բայց այսու երբէք չը նուազիր պաշտօնի գերազանցութիւնը :

Միով բանիւ , կարող եմք մեր խօսքը ամփոփել եւ համառօտիւ ասել , որչափ գերազանց է Քրիստոնէութիւնը , այնչափ գերազանց է եւ հովուական պաշտօնը : Նոյն պաշտօնին կը վերաբերին Քրիստոնէութեան բարեբանութիւնը , զորս կը կրէ եւ կը շարունակէ : Աւստի , երբ Քրիստոնէութեան գերազանցութեանը հետ չափենք նաեւ պաշտօնի գերազանցութիւնը , այն ծաւալակ կը հասնանք լիովին հովուական պաշտօնի մեծութիւնը եւ կարեւորութիւնը :